

z vnemo poizkuša spraviti cerkev v sklad z jožefinizmom, pripravljajoč duhove v pomirjevalnem zmislu na to, če se utegnejo tu ali tam v bodočnosti opustiti kake pobožne vaje, ki «se ne tičejo niti duha niti dostojanstva katoliške cerkve». Škof opredeljuje razmerje cerkve do države v tem zmislu, da ima država skrbeti za uredbo vnanjih razmer («za vnanjo disciplino»), cerkvi pa pripada oskrba notranjih razmer, ali tega «kar se pravzaprav imenuje religija». Zastopniki religije v cerkvi so škofje, nad katerimi vrši vrhovno nadzorstvo papež v toliko, da ohranjajo verske nauke čiste in nepopačene. Naj se torej verniki ne razburjajo, ako modri monarh izpremeni v cerkvi kaj takega, kar se tiče samo «vnanje discipline» in povrhu še takih razvad, ki so državi in cerkvi enako na kvar. V meništvu škof ne vidi nikakšne neobhodno potrebne sestavine sistema krščanskega pravoslovja. Ako bi se tudi vsi samostani odpravili, bi vera vsled tega nič ne trpela, tem manj, ker hoče cesar obračati posebno pažnjo na to, da se vzgoje pobožni, izobraženi in skromni dušni pastirji, ki bodo oznanjevali ljudstvu čiste verske nauke. Škof brani tudi cesarjev tolerančni patent, češ, da ima vsakdo prirojeno pravico, držati se one verske stranke, ki se zdi njemu po njegovi preudarnosti in vestni preizkušnji prava. Že iz tega kratkega posnetka glavnih misli Herbersteinovega pastirskega pisma se vidi, da je cesar Jožef II. v zmislu svojih tendenc po vsej pravici stavil ljubljanskega škofa vsem drugim njegovim avstrijskim kolegom v vzgled.

(Dalje prihodnjič.)

JANKO GLASER:

JUTRO.

Petelini v sivo jutro pojo,
že zbegali so nad dolino temo;
skoraj splašena odbežála bo.
Že dviga na vzhodu se zarja,
zlat greben dneva-klicarja.

